

Nuorten Akatemia

Viisaasti Amiksissa -hankkeen

kouluvierailijan ohjekirja

VIISAAN LIIKKUMISEN TYÖPAJAT

Viisaasti amiksissa -hanke tuo ammatillisiin oppilaitoksiin sekä yläkoulujen 9.luokille toiminnallisia työpajoja, joissa pohditaan kulkutapoihin liittyviä valintoja. Peruskoulun jälkeen nuorille alkaa aueta erilaisia mahdollisuuksia liikkumiseen, kun ikä riittää mopokortin ja ajokortin hankkimiseen. Monen nuoren arkisiin kulkureitteihin voi tulla muutoksia uuden opiskelupaikan, työpaikan tai kesätöiden myötä. On siis hyvä aika pohtia, millaisia valintoja tekee liikkuessaan autolla, mopolla, pyörällä, kävellen tai julkisen liikenteen välineillä.

Mikä on kätevin tapa kulkea kouluun? Entä ympäristölle ystävällisin? Onko mukavampaa kulkea koulumatka kaverin kanssa jutellen vai rauhassa itsekseen? Viisaasti amiksissa -työpajoissa aihetta käsitellään vuorovaikutteisien menetelmien, tarjoten nuorille mahdollisuus miettiä näkemyksiään ja toiveitaan paikallisen joukkoliikenteen järjestämisestä. Työpajojen kautta nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa oman alueensa joukkoliikenteen kehittämiseen.

Viisaasti amiksissa -työpajojen toteutus alkoi syyslukukaudella 2019 ammatillisissa 2. asteen oppilaitoksissa Jyväskylän, Joensuun, Turun ja Tampereen alueilla. Marraskuun lopulla kohderyhmää laajennettiin yläkoulujen 9. luokkalaisiin. Osalla alueista työpajojen toteutus jatkuu vielä kevätlukukaudella 2020.

Kumppaneina hankkeessa toimivat paikallisen joukkoliikenteen järjestäjät Jyväskylän seudun Linkki, Turun seudun Föli, Tampereen seudun Nysse sekä Joensuun seudun Jojo. Hanke on rahoitettu Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien myöntämällä valtionavustuksella.

Tässä materiaalissa esitellään kouluvierailujen toteutus. Materiaali on sovellettavissa viisaan liikkumisen käsittelyyn nuorten ryhmien kanssa.

OPPITUNNIN RUNKO

Aika	Mitä	Tavoitteet	Materiaalit
5 min	Oppitunnin esittely. Kerrotaan oppitunnin sisällöstä ja tarkoituksesta.	Tuoda esiin käsiteltävä aihe.	Diat
10 min	Lämmittely. Kevyt aktiviteetti, joka johdattaa käsiteltävään aiheeseen. Osallistujat valitsevat pareja ja vastaavat ohjaajan esittämiin kysymyksiin.	Energiatason lisääminen ja aivojen herättely aktiiviseen työskentelyyn.	Kysymykset
5 min	Minun liikkumiskarttani. Jokainen piirtää omannäköisensä kartan, josta käyvät ilmi hänen toistuvat viikoittaiset matkansa kestoineen, pituuksineen ja kulkuvälineineen.	Oman liikkumisen hahmottaminen.	A4-kokoinen paperi ja kynä jokaiselle
10 min	Liikkumisen arvot. Osallistujille esitetään adjektiiveja, joista jokainen valitsee itselleen liikkumisen kannalta tärkeimmät asiat. Näistä muodostuvat jokaiselle omat liikkumisen arvot.	Itselle liikkumisen kannalta tärkeiden asioiden määrittäminen ja jatkotyöskentelyn alustaminen.	Diat, omat liikkumiskartat ja kynä jokaiselle
30 min (Alustukseen ja ohjeistukseen noin 5 min.)	Ryhmätyöskentely. Ryhmien haasteena on suunnitella paras mahdollinen reitti ja liikkumistavat annetulle matkalle. Kukin ryhmän jäsenistä ottaa yhden aikaisemmin valituista arvoista omaksi roolikseen. Jokaisen vastuulla on varmistaa, että heidän arvonsa toteutuu ryhmän suunnitteleamalla reitillä. Ryhmä kerää reitillään pisteitä sen mukaan, miten he ovat käyttäneet resursseja: aika, raha, päästöt. Ryhmä tekee posterin suunnittelemaansa reitistä. Ryhmät miettivät myös, millaisella viestillä he rohkaisevat muita nuoria pohtimaan liikkumisen valintoja.	Pohtia liikkumisvalintojen vaikutuksia esim. omaan arkeen, omaan talouteen ja ympäristöön. Pohtia, mitkä asiat edistävät viisaan liikkumisen valintoja ja mihin kaikkeen voi vaikuttaa. Luova ja ratkaisukeskeinen ryhmätyöskentely.	A3 -paperi jokaiselle ryhmälle posteria varten, kynät ja tussit, printatut valokuvat, hyödylliset linkit dioissa, liikkumisvalintojen muistilista dioissa, pistetaulukot ja paikallisliikenteen infot jokaiselle ryhmälle
15 min	Posterigalleria. Ryhmätyöskentelyn aikana esitetyt posterit ja lasketut pisteet asetetaan esille. Opiskelijat tutustuvat muiden ryhmien tuotoksiin, kirjaavat ylös huomioita niistä ja antavat tuotoksille pisteitä sen mukaan, miten hyvin valitut ratkaisut tukevat ryhmän valitsemia arvoja.	Uusien näkökulmien hakeminen, ryhmätyön tuotosten reflektointi.	Posterit, A4-paperia jokaisen posterin "vieraskirjaa" varten, kynä jokaiselle
10 min	Minun liikkumiskarttani: reflektio. Kaikki palaavat tarkastelemaan alkuperäistä liikkumiskarttaansa ja pohtivat reflektoiden omia liikkumisen valintojaan, valitsemiaan arvoja ja aikaisemmin oppitunnilla mieleen tulleita asioita ja ideoita.	Reflektointi, yleistäminen omaan elämään, oman käyttäytymisen hahmottaminen ja ratkaisujen pohtiminen.	Oma liikkumiskartta, kynä jokaiselle, pohdintaa ohjaavat kysymykset esillä dioissa
5 min	Kysely. Opiskelijat täyttävät parin kysymyksen kyselylomakkeen.	Kerätä palautetta oppitunnista sekä ajatuksia joukkoliikenteen kehittämiseen ja viestintään.	Kyselylomakkeet

OHJEET OPPITUNNIN OSIOIHIN

Oppitunnin esittely

Esittele itsesi sekä Nuorten Akatemia ja kerro oppitunnin aiheesta. Oppitunnilla käsitellään viisasta liikkumista, eli liikkumiseen liittyviä valintoja.

Lämmittely

Ohjeista opiskelijoita kävelemään ympäri tilaa. Ohjaajan sanoessa ”stop” opiskelijat valitsevat lähimmän henkilön pariksi. Ohjaaja esittää kysymyksen, johon molemmat vastaavat. Vastausta voi perustella ja tähän voi antaa puolisen minuuttia aikaa. Kun ohjaaja sanoo ”liiku”, lähdetään liikkumaan jälleen tilassa ja toiminta jatkuu samalla tavoin. Kysymysten on tarkoitus olla kevyttä keskustelua herättäviä ja perustua tässä kohtaa enemmän mieltymyksiin kuin tarkasti perusteltuihin valintoihin.

Kysymykset:

- Juna vai bussi?
- Parkour vai juoksu?
- Kumpi kuulostaa tutummalta: Aina vähän etuajassa vai aina viime tipassa?
- Kumpi kuulostaa tutummalta: ”Seuraan aina navigaattoria” vai ”Luotan omaan suuntavaistoon”?
- Talvipyöräily, joo vai ei?
- Kerro yhdellä lauseella hyvä muisto liikkumisesta tai matkan teosta.
- Itse ajavat autot, joo vai ei?
- Minkä valitset: skeittilauta, rullaluistimet, potkulauta vai segway?

Viimeisen kysymyksen kohdalla ei valita paria, vaan jakaudutaan vastausten perusteella neljään pienryhmään. Näistä ryhmistä muodostuvat ryhmätyöskentelyvaiheen tiimit. Jos henkilömäärä ei jakaannu tasaisesti, ohjaaja siirtää muutaman henkilön ryhmästä toiseen. Pyydä ryhmiä asettumaan omille työskentelypaikoilleen.

Minun liikkumiskarttani

Ohjeista jokaista piirtämään omannäköisensä kartta, josta käyvät ilmi hänen toistuvat viikoittaiset matkansa kestoineen, pituuksineen ja kulkuvälineineen. Nämä voivat olla esimerkiksi matkoja kouluun, harrastuksiin tai asioille. Karttoihin ei kirjoiteta nimiä. Pyydä jättämään johonkin kohtaan kartasta hieman tilaa kirjoittaa asioita tunnin lopussa.

Liikkumisen arvot

- Esitä diaesityksestä sanapilvi, jossa on adjektiiveja. Ohjeista jokaista opiskelijaa valitsemaan adjektiiveista itselleen liikkumisen kannalta tärkeimmät asiat. Adjektiiveja valitaan niin monta, kuin omassa pienryhmässä on jäseniä. Myös omia adjektiiveja voi keksiä, jos listasta tuntuu muuttuvan jotakin. Kannusta opiskelijoita valitsemaan adjektiivit rehellisesti sen mukaan, millaiset omat mieltymykset ovat ja mikä heille henkilökohtaisesti on tärkeää.
- Jokainen kirjoittaa valitsemansa adjektiivit ylös omaan liikkumiskarttaansa. Näistä muodostuvat jokaiselle omat liikkumisen arvot.
- Kun opiskelijat alkavat olla valmiita, ohjeista heitä kertomaan pienryhmälle valitsemansa arvot. Ryhmä päättää yhdessä, mitkä adjektiivit he valitsevat yhteisiksi arvoiksi jatkotyöskentelyä varten. Adjektiiveja valitaan yhtä monta, kuin pienryhmässä on jäseniä. Vaikka jäseniä olisi vähemmän kuin neljä, valitaan arvoja silti vähintään neljä.

Adjektiivit:

- Halpa
- Nopea
- Rauhallinen
- Sosiaalinen
- Liikunnallinen
- Rento
- Viihdyttävä
- Helppo
- Ekologinen
- Käytännöllinen
- Reipas
- Piristävä

Ryhmätyöskentely

Ryhmätyöskentely on oppitunnin pelillistetty vaihe.

Alustus: Alusta ryhmätyö kertomalla, että ryhmät saavat pian haasteekseen suunnitella liikkumisvalinnat heille annetulle reitille. Esitä diaesityksestä muistilista asioista, joita on hyvä ottaa huomioon suunnitellessaan liikkumisvalintoja ja reittejä. Käy listalla olevat asiat läpi. Esittele dia, josta löytyy tietoa paikallisesta joukkoliikenteen järjestäjästä ja tämän palveluista. Kerro, että liikkumisen muistilistan asioita ei tarvitse huomioida ryhmätyössä, mutta niitä saa hyödyntää (esim. liikkumismuotojen ketjuttamista kannattaa käyttää) ja lista kannattaa muistaa omia liikkumisvalintojaan pohtiessa. Listan kanssa samalta dialta löytyy myös linkkejä esim. paikallisen liikenteen reittioppaaseen ja liikenteenjärjestäjän sivuille, joita voi käyttää apuna ryhmätyötä tehdessä. Käytä ryhmähaaste -diaa ohjeistaessasi ryhmätyötä ja ota työskentelyn ajaksi esiin muistilista -dia.

Jaa jokaiselle ryhmälle tarvittavat materiaalit. Anna ryhmille työstettäväksi haaste, jonka säännöt ovat:

- Ryhmien haasteena on suunnitella paras mahdollinen reitti ja liikkumistavat annetulle matkalle. Ryhmille annetaan valmiina matka, jonka päätepiste on heidän koulunsa. Ryhmien matkat ovat eri mittaiset.
- Ohjeista kutakin ryhmän jäsenistä ottamaan yhden aikaisemmin valituista arvoista omaksi roolikseen. Jokaisen vastuulla on varmistaa, että heidän arvonsa toteutuu ryhmän suunnittelemalla reitillä. Jos arvoja on useampi kuin ryhmän jäseniä, pidetään lopuista arvoista huolta koko ryhmänä.
- Ryhmä kerää suunnittelemallaan reitillä pisteitä sen mukaan, miten he ovat käyttäneet resursseja: aika, raha, päästöt. Ryhmän tavoitteena on kerätä mahdollisimman pienet pisteet. Ryhmien tarkoituksena ei ole kilpailla toisiaan vastaan, vaan haastaa itsensä löytämään luovia ja toimivia ratkaisuja arvojensa mukaisen reitin suunnitteluun.
- Ryhmä tekee suunnittelemastaan reitistä posterin. Posterille piirretään reitti, valitaan sopivia valokuvia kollaasiksi sekä kirjataan ylös ryhmän valitsemat arvot ja miten ne reitillä toteutuvat. Ryhmät miettivät myös, millaisella viestillä he rohkaisevat muita nuoria pohtimaan liikkumisen valintoja ja kirjaavat sen sloganina posteriansa.
- Kerro kuinka paljon aikaa haasteen suorittamiseen on.
- Tampereella ryhmien suunnittelemien reittien aloituspisteet ovat:
 - Arkkitehdinkatu 9
 - Ilmarinkatu 35
 - Lauttalanmutka 8 (Nokia)
 - Kalamieskuja 2

Ryhmätyöskentelyvaiheessa opiskelijoita kannustetaan käyttämään luovuutta hyväkseen. Luovia ja hassuja ideoita ei kannata heittää mahdottomina roskeen, vaan pohtia, miten niitä voisi soveltaa mahdollisiksi reitiksi. Kannusta ryhmiä pohtimaan eri vaihtoehtoja vertaillaessaan sitä, millaiset asiat haastavat liikkumistapojen valintaa ja reitin suunnittelua, ja mitkä voisivat edistää parempia valintoja. Mihin kaikkeen he voisivat vaikuttaa itse ja mihin joku muu voi vaikuttaa?

Posterigalleria

Pyydä ryhmiä asettamaan työpisteelleen esille tekemänsä posterin sekä laskemansa pisteet. Jokaisen posterin viereen asetetaan A4-paperi ”vieraskirjaksi” ja jokainen ottaa itselleen kynän. Opiskelijat saavat nyt kiertää katsomassa muiden ryhmien tuotoksia. Tarkoituksena on kirjata muiden töiden vieraskirjoihin ylös huomioita niistä ja antaa tuotoksille pisteitä sen mukaan, miten hyvin valitut liikkumisratkaisut tukevat ryhmän valitsemia arvoja. Tarkoituksena on siis esittää rakentavia huomioita ryhmän valinnoista ja pohdinnoista, sekä uusia ideoita, jos niitä tulee mieleen.

Minun liikkumiskarttani: reflektio

Ohjeista opiskelijoita tarkastelemaan nyt alkuperäistä liikkumiskarttaansa. Näytä dioilta yksi kerrallaan kysymyksiä mietittäväksi ja pyydä kirjaamaan ajatuksia ylös omaan liikkumiskarttaan. Kysymykset:

- Vertaa valitsemiasi liikkumisen tapoja ja valitsemiasi liikkumisen arvoja. Millaiset pisteet antaisit itsellesi? Oletko onnistunut liikkumaan arvojesi mukaisesti?
- Mitkä valitsemasi arvot eivät nykyisellään toteudu? Mikä estää niitä toteutumasta?
- Mitä liikkumisen valintoja kannattaisi pohtia uudelleen? Mikä mahdollistaisi toisenlaisia valintoja?
- Saitko ryhmätyöskentelyn aikana mitään uusia ideoita omiin liikkumisvalintoihin? Innostuitko tai kiinnostuitko jostakin tavasta liikkua?

Kysely

Opiskelijat täyttävät parin kysymyksen kyselylomakkeen, jolla selvitetään:

1. Mitä he oppivat työpajan aikana? Saivatko he uutta tietoa tai havaitsivatko jotakin uutta omasta liikkumisestaan?
2. Millaisia joukkoliikenteen kehittämistarpeita tai -ideoita työskentelyn aikana tuli esiin?
3. Millä kanavilla nuorille kannattaa viestiä viisaasta liikkumisesta tai joukkoliikenteestä?

TYÖPAJAN MATERIAALIT

Materiaalit yhtä työpajaa varten ovat:

- Diaesitys
- Tietokone ja videotykki (oppilaitokselta)
- Kouluvierailijan ohjekirja
- Kyniä kaikille opiskelijoille (oppilaitokselta)
- A4-paperit kaikille opiskelijoille (oppilaitokselta)
- A3-posteripaperit 4 kappaletta
- Tussit
- Valokuvat
- Pistetaulukot 4 kappaletta
- Infopaperi paikallisen joukkoliikenteen järjestäjän palveluista 4 kappaletta
- A4-paperi 4 ryhmälle posterigallerian vieraskirjaa varten (oppilaitokselta)
- Kyselylomakkeet opiskelijoiden määrän mukaan (oppilaitokselta)

Valmistaudu pajaan ennakolta

Kertaa Viisaasti amiksissa -ohjaajan opas ja pajan kulku. Varaudu yllätyksiin ja valmistaudu siihen, ettei aika riitäkään. Tarkista, että kaikki vierailulla tarvittavat materiaalit ovat hyvässä kunnossa ja että niitä on riittävästi.

Tutustu Nuorten Akatemian kouluille suunnattuun toimintaan (www.nuortenakatemia.fi/opettajalle), jotta osaat tarvittaessa ohjeistaa opettajaa.

Tarkasta, että sinulla on kaikki tarvittava mukana:

- ▶ Viisaasti amiksissa -ohjaajanopas
- ▶ Käyntikortti opettajalle (linkki palautelomakkeeseen, kehoitus tilata lisää kouluvierailuja)
- ▶ Materiaalilistasta löytyvät työpajan tarvikkeet

Muista vierailun aikana

- ▶ Saavu paikalle hyvissä ajoin (noin 20 minuuttia ennen tunnin alkua).
- ▶ Esittele itsesi tilaajalle ja varmista työpajan kulku.
- ▶ Esittele itsesi opiskelijoille. Kerro vierailun tarkoitus ja se, kuinka edetään.
- ▶ Pyri luomaan ilmapiiri, jossa kunnioitetaan moninaisuutta ja toisten mielipiteitä.
- ▶ Usko siihen, mitä teet ja kerrot. Pidä asiaasi tärkeänä, mutta ole valmis kuuntelemaan erilaisia mielipiteitä ja näkemyksiä.
- ▶ Vältä luennointia. Kannusta oppilaita osallistumaan, keskustelemaan ja kyseenalaistamaan.
- ▶ Kerää oppilailta palautetta työpajasta.
- ▶ Anna opettajalle käyntikortti palautteenantoon työpajan alussa.
- ▶ Juttele opettajan kanssa vierailun jälkeen. Kysy opettajan mielipidettä vierailusta.
- ▶ Kiitä saadusta mahdollisuudesta vierailla.
- ▶ Kerro, että voit tehdä vierailuja myös muihin ryhmiin.
- ▶ Työpajan ohjaajan (vierailijan) on hyvä muistaa, että vierailun aikana hän on myös Nuorten Akatemian edustaja.
- ▶ Muista, ettei sinun tarvitse olla kaikkietävä asiantuntija, vaan teemasta kiinnostunut pajan ohjaaja. Ole huoletti, vaikka et osaisikaan vastata kaikkiin kysymyksiin tai jokainen harjoite ei menisi niin kuin olit suunnitellut! Pääasia, että pysyt rauhallisena ja yrität parhaasi.

TAUSTAMATERIAALIA

VIISAS LIIKKUMINEN

Viisas liikkuminen tarkoittaa ympäristöystävällisten kulkumuotojen, kuten pyöräilyn, kävelyn ja joukkoliikenteen suosimista yksin autoilun sijasta.

Viisasta liikkumista ovat myös liikkumistarpeen vähentämiskeinot, kuten matkojen ketjuttamiset, videoneuvottelut ja etätyö.

Liikkumisen ohjaus on liikenteen kysynnän hallinnan keino, jolla lisätään viisasta liikkumista eli vähennetään yksin omalla autolla ajamista ja lisätään ympäristön ja yhteiskunnan kannalta edullisia liikkumistapoja: kävelyä, pyöräilyä, joukkoliikenteen käyttöä, autojen yhteiskäyttöä, kimpakkyytejä ja taloudellista ajotapaa.

Tutustu viisaan liikkumisen linkkivinkkeihin:

- [Motiva](#): Viisas liikkuminen, liikkumisen ohjaus
- [HSL](#): Kestävä liikkuminen
- [Motiva](#): Viisaita valintoja liikkumiseen

PAIKALLINEN JOUKKOLIIKENTEEN JÄRJESTÄJÄ

Tutustu ennakkoon paikallisen joukkoliikenteen järjestäjän nettisivuihin ja muuhun materiaaliin.

KELAN KOULUMATKATUKI

Ammatillista perustutkintoa suorittavat ovat oikeutettuja Kelan koulumatkatukeen.

Koulumatkatuen mahdollisuudesta on tärkeää tiedottaa ammattioppilaitosten opiskelijoille.

Koulumatkatukea voi saada yli 10 kilometrin mittaisiin yhden suuntaisiin koulumatkoihin, kun koulumatkojen kustannukset ovat yli 54 € kuukaudessa. Kustannusrajassa on joitakin poikkeuksia esim. Föli-liikenteen ja Nysse-liikenteen alueilla. Tutustu tarkemmin koulumatkatukeen ja sen ehtoihin Kelan sivuilla: <https://www.kela.fi/koulumatkatuki>

TYÖPAJOJEN MATERIAALIT

RYHMÄTYÖN PISTETAULUKKO

Aika

Laske pisteet matkaan käytettyjen minuuttien mukaan.

1 piste = 1 minuutti. Tarkista matka-aika Google Karttojen tai julkisen liikenteen reittioppaan avulla.

Kustannukset

1 piste = pyöristettynä 20 € per kuukausi

Kävely	Rullalauta	Rullaluistimet	Pyörä	Julkinen kaupunkipyörä	Linja-auto	Ratikka
0	0	0	1	1	2	2
Sähköpotkulauta	Mopo	Juna	Vuokrattava sähköpotkulauta	Moottoripyörä	Mopoauto	Auto
2	3	3	5	5	6	13

Päästöt

1 piste = Hiilidioksidipäästöt pyöristettynä 20 grammaa/kilometri/hlö

Kävely	Pyörä	Julkinen kaupunkipyörä	Sähköpotkulauta	Rullaluistimet	Rullalauta	Linja-auto
0	0	0	0	0	0	2
Ratikka	Juna	Mopo	Moottoripyörä	Mopoauto	Auto	
2	2	3	6	7	12	

Miten pisteet on laskettu:

Aika

1 piste / käytetty aika per minuutti

- Lähde: Kävely, pyöräily, auto ja linja-auto Google Kartat.
- Muut kulkuvälineet keski- tai maksiminopeuksien mukaan.

Kustannukset

Pyöristettynä 20 € per kuukausi = 1 piste

- Kävellen = 0 €
- Polkupyörä = 20 € (Pyörän ostohinta 500 €, käyttö 5 vuotta. Korjaukset vuodessa 150 €. Yhteensä 250 € vuodessa.)
- Bussi = 36-49 € (Fölin, Nyssen, Jojon ja Linkin yhden vyöhykkeen kausikortin hinnan mukaan.)
- Auto = 260 € (Lähde: <https://yle.fi/uutiset/3-10042081>, ajokorttia ei laskettu mukaan.)

- Mopo = 55 € (Käytetty mopo noin 900 €, käyttö 8 vuotta. 119 € kausihuolto (<http://www.star-service.fi/hinnasto/>). Bensa 20 €/kk. Liikennevakuutus 200 €. Ajokorttia ei laskettu)
- Moottoripyörä = 109 € (Käytetty moottoripyötä noin 3000 €, käyttö 10 vuotta. 189 € kattava vuositarkastus (<http://www.star-service.fi/hinnasto/>). Bensa 35 €/kk. Liikennevakuutus 400 €. Ajokorttia ei laskettu.)
- Mopoauto = 118 € (Käytetty mopoauto noin 3500 €, käyttö 8 vuotta. Vuosihuolto 149 € (<https://www.viikinautohuolto.fi/>). Bensa 25€/kk. Liikennevakuutus 530 €. Ajokorttia ei laskettu.)
- Kaupunkipyörä = ~20-30 € (Hinta vaihtelee kaupungeittain ja joissakin kaupungeissa kaupunkipyörien käyttö sisältyy joukkoliikenteen korttien hintaan. Pisteytys keskimääräisen kustannuksen mukaan.)
- Juna = 30-90 € (Kustannukset riippuvat huomattavasti liikenteenjärjestäjän, esim. HSL ja VR, lipputuotteista ja niiden hinnoista sekä matkojen pituudesta. Pisteytys keskimääräisen kustannuksen mukaan.)
- Sähköpotkulauta = 27,49 € (Halvin sähköpotkulauta Verkkokaupassa 329,90 €)
- Vuokrattava sähköpotkulauta = 94 € (3 km matka kahdesti päivässä, vuokra 1 € aloitusmaksulla ja 0,15 € minuuttimaksulla Tier -yrityksen hinnaston mukaan.)

Päästöt

1 Piste = Hiilidioksidipäästöt pyöristettynä 20 grammaa/kilometri/hlö

- Kävely = 0
- Polkupyörä = 0
- Auto = 243,8
- Bussi = 17,7
- Ratikka = 20,2
- Juna = 28,6
- Moottoripyörä = 119,6

(Lähde: <https://ilmasto-opas.fi/ilocms-portlet/article/cd3c06f0-ddc2-4984-840f-c35a98daf01e/r/f98e4ca6-b7de-499b-b7d5-83ec637d9406/kuva2-iso-hiilidioksidipaastot-eri-kulkuneuvoilla.png>)

- Mopo= 68
- Mopoauto = 132

(Lähde:

https://www.liikennefakta.fi/ymparisto/mopot_moottoripyorat_ja_mopoautot/paastot_ja_kulutus)

LOPPUKYSELY

Mitä opit työpajan aikana? Mistä asioista sait uutta tietoa? Havaitsitko jotakin uutta omasta liikkumisestasi?

Millaisia paikallisen joukkoliikenteen kehittämistarpeita tai -ideoita työskentelyn aikana tuli esiin?

Minkä kanavien kautta löytäisit parhaiten sinua koskevat ja sinua kiinnostavat viestit viisaasta liikkumisesta ja joukkoliikenteen palveluista?

ESIMERKKIDIAT (TAMPERE)

Nuorten Akatemia

- Nuorten osallisuutta edistävä organisaatio.
- Nuorten Akatemian projekteissa kehitetään menetelmiä, palveluita ja materiaalia nuorten kanssa toimiville tahoille, esim. kouluille, nuorisotyöhön, yrityksille ja kunnille.
- Autamme kumppaneitamme ideoimaan, kehittämään ja toteuttamaan yhdessä nuorten kanssa.
- Kouluilla pidettävissä työpajoissamme nuoret pääsevät oppimaan vuorovaikutteisesti ja toiminnallisesti.
- Jäseninäamme ovat Suomen suurimmat nuoriso- ja liikuntajärjestöt.

Tällä oppitunnilla

- Keskustellaan viisaasta liikkumisesta, eli kulkutapoihin liittyvistä valinnoista. Viisaasta liikkumisesta puhuttaessa pohditaan liikkumisen ympäristövaikutuksia, terveyttä ja turvallisuutta, viihtyvyyttä ja liikkumisen kustannuksia.
- Pohditaan itselle liikkumisen kannalta tärkeitä asioita.
- Pureudutaan erityisesti arkisiin liikkumisvalintoihin.
- Jaetaan mielipiteitä ja luovia ideoita.
- Työskennellään itsenäisesti ja ryhmän kanssa.

Minun liikkumiskarttani

- Matkat
- Kulkuvälineet
- Aika
- Kustannukset

Liikkumisen arvot

Liikkumisen muistilista

Liikkumisvalintoja pohtiessa ja reittejä suunnitellessa ota huomioon:

- Aika
- Kustannukset
- Päästöt
- Liikkumismuotojen ketjuttaminen
- Ruuhka-ajat
- Parkkimahdollisuudet
- Poikkeukset liikennejärjestelyissä, esim. rakennustyömaat
- Vuodenaika ja sää
- Turvallisuus
- Menot koulun ja töiden jälkeen, esim. harrastukset, kaupassa käynti
- Hyöty- tai arkiliikunta

- Kimppakyydit
- Paikalliset palvelut (esim. joukkoliikenne, koulukyydit)
- Joukkoliikenteen pysäkit
- Kelan koulumatkatuki
- Reittioppaista apua matkan suunnitteluun

Hyödyllisiä linkkejä

- <https://reittiopas.tampere.fi/>, Nyssen reittiopas
- <https://joukkoliikenne.tampere.fi/>, Tietoa Nyssen palveluista ja tuotteista
- www.fiksustitoihin.fi, Tietoa ja ideoita työmatkaliikuttamiseen
- www.motiva.fi/files/6145/Viisaita_valintoja_liikkumiseen_2012.pdf, Liikkumistietoutta

Paikallinen joukkoliikenne

Tampereen seudun liikkumisen palvelu Nysse

Nysse-alue = Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Tampere, Vesilähti, Ylöjärvi
Joukkoliikennöintialueella on 6 maksuvyöhykettä.

Ikäryhmät lippujärjestelmässä

- Aikuiset: 25 vuotta täyttäneet
- Nuoret: 17-24-vuotiaat

Lipputyypit

- Matkakortille ladattavat liput
- Mobiililiput
- Kertaliput

Matkakortti

Matkakortin voi hankkia Tampereen seudun joukkoliikenteen asiakaspalvelusta ja Nella Nettilatauspalvelusta. Matkakortti voi olla henkilökohtainen, haltijakohtainen tai yrityskortti.

Nysse Mobiili

Ladattavissa Google Play (Android) tai AppStores (iPhone) mobiililaitteelle.

Kela-koulumatkatukilippu

- Kela-koulumatkatukilippu on toisen asteen opiskelijoille tarkoitettu, Kelan tukema 30 vrk kausilippu. Lipun hinta määräytyy ikäryhmän mukaan.
- Lippua voi hakea oppilaitoksesta tai Kelalta saatavalla lomakkeella.

Ratikka aloittaa kaupallisen liikenteen 1. rataosalla elokuussa 2021.

Nysse arvot

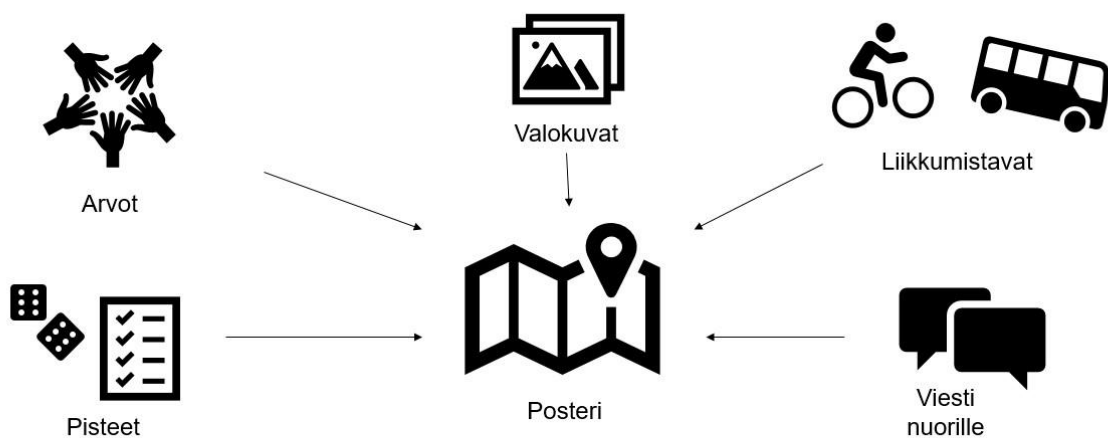
Asiakslähtöisyys, helppokäyttöisyys, edullisuus, ympäristöystävällisyys ja turvallisuus.

Asiakasviestintää

- Facebook: @nysse.fi
- Instagram: @nysse.fi
- uutiskirje: tilattavissa nettisivuilta
- asiakaspalvelu, Frenckellinaukio 2
- asiakaslehti Matkalla kanssasi

Ryhmähaaste

Posterigalleria

- Tutustu muiden töihin.
- Kirjoita vieraskirjaan huomioita työstä, ajatuksia ja ideoita.
- Anna posterille pisteet. Mieti, kuinka hyvin valittuja arvoja on noudatettu ja millaisia liikkumisen ratkaisuja on tehty.

Minun liikkumiskarttani

- Vertaa valitsemiasi liikkumisen tapoja ja liikkumisen arvoja. Millaiset pisteet antaisit itsellesi? Oletko onnistunut liikkumaan arvojesi mukaisesti?
- Mitkä valitsemasi arvot eivät nykyisellään toteudu? Mikä estää niitä toteutumasta?
- Mitä liikkumisen valintoja voisit pohtia uudelleen? Mikä mahdollistaisi toisenlaisia valintoja?
- Saitko ryhmätyöskentelyn aikana mitään uusia ideoita omiin liikkumisvalintoihin? Innostuitko tai kiinnostuitko jostakin tavasta liikkua?

YHTEYSTIEDOT

Projektikoordinaattori
Sonja Hämäläinen
+358 50 560 1674
sonja.hamalainen@nuortenakatemia.fi

Projektipäällikkö
Hanna Mithiku
+358 40 7241 274
hanna.mithiku@nuortenakatemia.fi